

w sprawie oceny programowej kierunku filologia prowadzonego w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią zespołu nauk humanistycznych oraz nauk teologicznych, raportem zespołu oceniającego oraz stanowiskiem Uczelni w sprawie oceny programowej kierunku filologia prowadzonego w Wyższej Szkole Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, wydaje ocenę:

pozytywną z okresem obowiązywania skróconym do 2 lat

§ 2

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej stwierdza, że proces kształcenia realizowany w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu nie w pełni umożliwia studentom kierunku filologia osiągnięcie założonych efektów uczenia się dla studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Spośród kryteriów określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787), uszczegółowionych w załączniku nr 2 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, stanowiącego załącznik do uchwały nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm., kryteria:

1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się;
  2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się;
  3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie;
  4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry;
  10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów
- zostały spełnione częściowo.

Wydanie oceny pozytywnej na okres dwóch lat uzasadniają błędy i niezgodności w zakresie wymienionych wyżej kryteriów, które zostały spełnione częściowo:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych nie odpowiada koncepcji kształcenia i konotacji nazwy filologia.
Kierunek był przyporządkowany w 57% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów do dyscypliny naukowej językoznawstwo jako dyscypliny wiodącej oraz w 6% do dyscypliny literaturoznawstwo, 5% do nauk socjologicznych oraz 23% do nauk o komunikacji społecznej i mediach. W wyniku podjętych przez Uczelnię działań naprawczych przyjęta został nowa koncepcja kształcenia uwzględniająca postulaty

pracodawców, aby do treści programowych wprowadzić zagadnienia związane z biznesem. W związku z czym dokonano nowego przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych: językoznawstwo (66% punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów), nauk o kulturze i religii (8%) i literaturoznawstwo (6%) oraz nauki o zarządzaniu i jakości (20%). Filologia jest nauką o języku, literaturze, a także kulturze jakiegoś narodu lub kręgu cywilizacyjnego, a nauki o zarządzaniu i jakości nie stanowią jej teoretycznych podstaw. Przyporządkowanie kierunku do dyscypliny jest uzasadnione tylko wówczas, jeżeli dana dyscyplina stanowi jeden z podstawowych elementów, na których konstruowana jest koncepcja kształcenia i odnosi się do dyscyplin, w zakresie których studenci osiągają wiedzę dotyczącą, obiektów i zjawisk oraz dotyczących ich metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, w dyscyplinach naukowych tworzących podstawy teoretyczne kierunku, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z kierunkiem. Przyporządkowywanie kierunku do dyscyplin może być uzasadnione w świetle koncepcji kształcenia tylko wtedy, jeżeli każda z tych dyscyplin odgrywa istotną rolę jako podstawa formułowania koncepcji, natomiast nie może być uzasadnione obecnością w programie studiów elementów efektów uczenia się i programu studiów o charakterze subsydiarnym lub kontekstowym, względem całej koncepcji kształcenia, a taki charakter w przypadku kierunku o nazwie filologia mają nauki o zarządzaniu i jakości.

2. Efekty uczenia się nie odpowiadają koncepcji kształcenia.

Wraz ze zmianą koncepcji kształcenia dokonano modyfikacji efektów uczenia się. Nie odpowiadają one jednak koncepcji kształcenia, ponieważ m.in. choć odpowiadają dyscyplinom językoznawstwo, literaturoznawstwo nie odnoszą się do osiągnięcia przez studentów zaawansowanej wiedzy w odniesieniu do obiektów i zjawisk oraz dotyczących ich metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi w zakresie tych dyscyplin naukowych i tylko w przypadku dyscypliny językoznawstwo zakładają wykorzystanie tej wiedzy w działalności zawodowej. Dyscyplina naukowa nauki o kulturze i religii w powiązanej charakterystyką P6S_WG (zakres i głębia - kompletność perspektywy poznawczej i zależności) efekcie: „zna literaturę krajów anglojęzycznych, rozumie kontekst historyczno-kulturowo-społeczny, stanowiący podstawową wiedzę z zakresu dyscypliny naukowej, właściwej dla programu studiów”, odgrywa rolę kontekstową. Żaden z efektów uczenia się powiązanych z tą charakterystyką nie odnosi się do dyscypliny naukowej nauki o zarządzaniu i jakości, natomiast efekty: „w stopniu zaawansowanym zna metody, umożliwiające wykorzystanie w działalności zawodowej umiejętności językowych z zastosowaniem technologii informatycznych” oraz „zna drugi język obcy na poziomie B2 Europejskiego i Systemu Opisu Kształcenia Językowego” nie są powiązane z żadną dyscypliną naukową, do których został przyporządkowany kierunek, ponieważ operacyjne umiejętności językowe nieprawidłowo identyfikują z podbudowanymi teoretycznie kompetencjami w dyscyplinie naukowej językoznawstwo, choć nie dotyczą one wiedzy, lecz umiejętności językowych, które nie wymagają podbudowy teoretycznej, a oparte są na ogólnej znajomości podstawowych zasad gramatyki. Efekt „zna i rozumie pojęcia związane z prawnymi i ekonomicznymi uwarunkowaniami funkcjonowania instytucji związanych z biznesem, w tym biznesem międzynarodowym” został powiązany z charakterystyką P6S_WG, choć kierunek nie jest przyporządkowany ani do nauk prawnych, ani do nauk ekonomicznych i jednocześnie z charakterystyką P6S_WK (kontekst – uwarunkowania skutki). Tak więc zgodnie z tym powiązaniem dyscypliny te tworzą teoretyczne podstawy kierunku i stanowią kontekst same dla siebie. Efekt „zna i rozumie w stopniu

zaawansowanym zjawiska językowe z zakresu fonologii, morfologii i składni, w tym również ich zastosowanie w działalności zawodowej” nie odpowiada praktycznemu profilowi studiów i nie jest osiągalny, ponieważ wiedza z zakresu fonologii nie jest możliwa do zastosowania w działalności zawodowej, bo opis fonologiczny dźwięków mowy jest konstruktem wyłącznie teoretycznym i abstrakcyjnym. Efekty uczenia się w kategorii wiedzy są niespecyficzne dla kierunku odnosząc się ogólnie do nieokreślonej działalności zawodowej, a efekty uczenia się w kategorii umiejętności i kompetencji społecznych nie opisują umiejętności praktycznych, kompetencji społecznych niezbędnych we wskazanej w koncepcji kształcenia działalności zawodowej.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. Treści programowe nie odpowiadają koncepcji kształcenia.

Wraz ze zmianą koncepcji kształcenia dokonano modyfikacji harmonogramu realizacji programu studiów. Nie obejmuje on jednak zajęć zawierających treści programowe w zakresie przygotowania do wykonywania wymienionych w koncepcji kształcenia zawodów lub stanowisk: asystent tłumacza pisemnego, specjalista ds. zakupów, specjalista ds. obsługi biznesu w centrach outsourcingowych, pracownik działów HR, kadr oraz działów administracji w korporacjach międzynarodowych, pracownik firm w branży transportu i spedycji, asystent spedytora międzynarodowego, konsultant językowy audytorów zewnętrznych, konsultant językowy ds. projektów międzynarodowych, koordynator ds. szkoleń językowych, specjalista do spraw obsługi klienta zagranicznego, asystent menadżera. Grupa zajęć *język angielski w biznesie/język biznesu* obejmuje treści programowe odnoszące się przede wszystkim do znajomości specjalistycznej terminologii, umiejętności prowadzenia korespondencji i wystąpień publicznych oraz treści odnoszące się do zawodu lektora i tłumacza.

2. Program studiów nie zapewnia zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w wymiarze ponad 50% punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów.

Program studiów formalnie obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, którym przypisano wymaganą liczbę punktów ECTS, ale zajęcia te w znaczącej części nie są prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej i przede wszystkim w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Do tej grupy nie można zaliczyć praktycznej nauki języków obcych (w tym lektoratów). Wyłączenie tych zajęć z grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne skutkuje niespełnieniem wymagań określonych odpowiednimi przepisami.

Wynikające z tradycji akademickiej samo użycie przymiotnika „praktyczna” w przypadku praktycznej nauki języka obcego nie oznacza, że zajęcia te zapewniają wykonywanie przez studentów czynności powiązanych z przyszłą ścieżką zawodową w adekwatnych warunkach. Podczas tych zajęć kształtowane są bowiem przede wszystkim ogólne umiejętności językowe, np.: pisanie, czytanie, interakcja czy mediacja i powiązane z nimi kompetencje, np. zdolność do dokonywania samooceny, wykorzystania technik samodzielnej pracy nad językiem, korzystania ze źródeł informacji, w tym również przy pomocy technologii informacyjno-komunikacyjnych. Kompetencje te wynikają wprost z Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego, który stanowi ogólną ramę dla kształcenia językowego, która nie jest powiązana z praktycznym profilem studiów i kierunkiem studiów. Analiza tekstu czy też poprawne posługiwanie się strukturami języka obcego nie są praktycznymi umiejętnościami zawodowymi, lecz kompetencjami ogólnymi, na których

dopiero mogą być budowane umiejętności specjalistyczne, w tym powiązane z danym zawodem.

W odniesieniu do kryterium 3:

1. Zasady dyplomowania nie uwzględniają praktycznego profilu studiów.

Według przyjętych na kierunku zasad dyplomowania praca dyplomowa potwierdza osiągnięcie efektów uczenia się dotyczących rozwiązywania problemów i zagadnień w zakresie glottodydaktyki, językoznawstwa i literaturoznawstwa, przy wykorzystaniu wiedzy o charakterze ogólnym i specjalistycznym oraz dostępnej literatury, czego dowodzić ma tytuł pracy licencjackiej. Nie jest możliwe, by tytuł pracy licencjackiej stanowił dowód na rozwiązanie jakiegokolwiek problemu, przede wszystkim jednak koncepcja pracy dyplomowej nie odnosi się w sposób jednoznaczny do aplikacyjności jej wyników w działalności zawodowej właściwej dla kierunku. Jednocześnie przygotowywane na kierunku prace dyplomowe w większości nie mają aplikacyjnego charakteru.

W odpowiedzi Uczelnia zobowiązała się do opracowania nowego regulaminu dyplomowania i zasad przeprowadzania egzaminów dyplomowych, które będą odzwierciedlały praktyczny profil studiów. Rezultaty tych działań będą widoczne najwcześniej po upływie dwóch lat.

2. Nie wszystkie prace dyplomowe potwierdzają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się na 6. poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji dla praktycznego profilu studiów.

Na ocenianym kierunku powstają prace dyplomowe, które cechuje brak podbudowy teoretycznej i aparatu badawczego. Prace te mają poważne błędy językowe (nie potwierdzają osiągnięcia przez studentów zakładanego poziomu kompetencji językowych wg ESOKJ), niewłaściwą strukturę, nieprawidłowe odnośniki do literatury przedmiotu.

W odpowiedzi uczelnia zadeklarowała powołanie w ramach Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku filologia podzespołu ds. monitorowania jakości prac dyplomowych.

3. Proces dyplomowania nie zapewnia przejrzystej i rzetelnej weryfikacji efektów uczenia się. Na kierunku dochodzi do nieprawidłowości, na przykład delegowania przez promotora i recenzenta zastępców na egzamin dyplomowy czy zawyżania ocen prac dyplomowych. Nieprawidłowości te skutkują brakiem przejrzystości i rzetelności procesu dyplomowania oraz porównywalności ocen.

W odpowiedzi Uczelnia zobowiązała się do wyeliminowania wszystkich nieprawidłowości wskazanych w raporcie zespołu oceniającego.

W odniesieniu do kryterium 4:

1. Na kierunku nie jest zapewniona prawidłowa obsada zajęć.

Liczebność i kwalifikacje kadry dydaktycznej nie zapewniają właściwej realizacji programu studiów. Na przykład w kadrze brakuje językoznawców ze stopniem naukowym doktora, co skutkuje tym, że przykładowo wykłady z *gramatyki kontrastywnej* prowadzi magister anglistyki, bez dorobku publikacyjnego związanego z językoznawstwem. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku wykładów *wprowadzenie do akwizycji języków obcych* i *wstęp do teorii komunikacji językowej*. Efekty uczenia się dla tych zajęć odnoszą się do osiągania kompetencji związanych z prowadzeniem badań naukowych (na przykład „student zna terminologię, teorie i metodologię z zakresu psycholingwistyki, akwizycji i nauczania

języków obcych” w wypadku *gramatyki kontrastywnej*), zatem wykładowcy powinni takie badania w stosownej dyscyplinie prowadzić. Także kwalifikacje opiekunów i recenzentów prac dyplomowych nie odpowiadają problematyce omawianej w pracach, a nawet dyscyplinom naukowym, w których te prace są przygotowywane. Wykaz nieprawidłowo obsadzonych zajęć stanowi załącznik do uchwały.

W odpowiedzi Uczelnia zobowiązała się do przeprowadzenia analizy kadry dydaktycznej i zatrudnienia w drodze otwartych konkursów osób o właściwych kompetencjach dydaktycznych, naukowych lub doświadczeniu praktycznym nabytym poza uczelnią.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Na kierunku nie w pełni funkcjonuje przyjęty w Uczelni system zapewnienia jakości kształcenia.

Uczelnia posiada system zapewnienia jakości kształcenia, który na kierunku filologia nie został w pełni wdrożony, a opracowane procedury nie są w pełni skuteczne. Dopiero zalecenia sformułowane w raporcie z wizytacji poskutkowały doraźną oceną koncepcji kształcenia i programu studiów, która nadal nie ma kompleksowego charakteru, co skutkuje nieskutecznością podjętych działań naprawczych lub przynosi przeciwne do zamierzonych skutki. Zmianie koncepcji kształcenia polegającej na wprowadzeniu rozbudowanego katalogu zawodów i stanowisk, do których przygotowuje kierunek oraz zasadniczej zmianie przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych nie towarzyszyły adekwatne zmiany w efektach uczenia się i treściach programowych oraz zasadach dyplomowania, odnoszące się do wskazania dyscyplin, w zakresie których mogą na kierunku powstawać prace dyplomowe, zastosowania wyników prowadzonych w procesie dyplomowania badań w działalności zawodowej właściwej dla kierunku oraz merytorycznych kryteriów jakie powinna spełniać praca dyplomowa na studiach I stopnia z uwzględnieniem zakładanego progressu kompetencji między poziomami studiów.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej zobowiązuje uczelnię wymienioną w § 1 do realizacji następujących zaleceń:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych, które stanowią jego teoretyczne podstawy.
2. Sformułowanie efektów uczenia się w sposób odpowiadający koncepcji kształcenia i profilowi studiów.
3. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. Zapewnienie treści programowych odpowiadających koncepcji kształcenia i umożliwiających osiągnięcie założonych dla kierunku efektów uczenia się.
2. Zapewnienie w programie studiów zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w wymiarze połowy punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów.
3. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

W odniesieniu do kryterium 3:

1. Opracowanie i przyjęcie zasad dyplomowania uwzględniających praktyczny profil studiów.

2. Wdrożenie działań, w wyniku których każda praca dyplomowa będzie potwierdzała osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się na 6. poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji dla praktycznego profilu studiów.
3. Zapewnienie przejrzystości i rzetelności procesu dyplomowania.
4. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

W odniesieniu do kryterium 4:

1. Zapewnienie prawidłowej obsady zajęć.
2. Zapewnienie prawidłowego doboru opiekunów i recenzentów prac dyplomowych.
3. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Pełne i efektywne wdrożenie na kierunku studiów zasad wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, przekładające się na wprowadzenie skutecznych kompleksowych działań naprawczych.

Pozostałe kryteria zostały spełnione.

§ 3

Zalecenia powinny być zrealizowane w terminie do końca roku akademickiego poprzedzającego rok, w którym przeprowadzone zostanie powtórne postępowanie oceniające, wskazany w § 4.

§ 4

Z uwagi na zaistnienie okoliczności przewidzianych w pkt 3.2 załącznika nr 3 do Statutu powtórne postępowanie oceniające kierunku filologia na uczelni wymienionej w § 1 nastąpi w roku akademickim 2022/2023.

§ 5

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy ciąży, na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, obowiązek zawiadomienia Ministra Edukacji i Nauki o jego złożeniu.

§ 6

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu.

§ 7

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Stanisław Wrzosek